

PALJASTETUT LIKVIDAATTORIT

Lukijoille on tietenkin tunnettua, että viimeksi kuluneen vuoden aikana puolueemme on joutunut tekemisiin sosialidemokratiassa ilmenevän niin sanotun likvidaattoruusvirtauksen kanssa. Likvidaattorit ovat niitä kaikkein pelottomimpia opportunisteja, jotka alkoivat saarnata illegaalisen sosialidemokraattisen puolueen tarpeettomuutta nykyisellä Venäjällä, VSDTP:n tarpeettomuutta. Lukijoille on tunnettua sekin, että taisteluun tätä likvidaattoruusvirtausta vastaan ryhtyi ja tuon taistelun on suorittanut bolshevismi,— suorittanut ainakin siinä määrin, että vuoden 1908 joulukuun Yleisvenäläisessä puoluekonferenssissa¹ likvidaattoruus tuomittiin mitä päättävimmän ja ehdottomimmin menshevikkien sekä bundilaisten erään osan äänestäessä vastaan (bundilaisten toinen osa nousi likvidaattoruutta vastaan).

Kuitenkin menshevistisen puolueryhmän virallinen äänenkannattaja „Golos Sotsial-Demokrata”² ei ainoastaan ole ollut tunnustamatta itseään likvidaattoriseksi, vaan se on päinvastoin esiintynyt koko ajan tavattoman „ylvään ja jalon” näköisenä kieltäen kaiken osallisuutensa likvidaattoruuteen. Tosiasiat ovat näkyvissä. Mutta „Golos Sotsial-Demokrata” on majesteettillisesti hyljeksinyt tosiasioita. Äskettäin ilmestynyt Plehanovin „Dnevnik Sotsial-Demokrata”³ julkaisun 9. numero (elokuu 1909) on erittäin arvokas siksi, että eräs menshevismen johtajista paljastaa siinä likvidaattoruuden lopullisesti. „Dnevnikin” merkitys ei rajoitu siihen, mutta asian tähän puoleen on kajottava ennen kaikkea.

„Proletarin”⁴ 45. numerossa julkaistiin Viipurinpuolen (Pietari) menshevikkien kirje; nämä menshevikit

protestoivat likvidaattori-menshevikkejä vastaan. „Golosin” 14. numerossa (toukokuu 1909) tuo kirje julkaistiin uudelleen, ja *toimitus* huomauttaa: „„Proletarin” toimitus teeskentelee, että se on muka huomannut toverien viipurinpuolelaisten kirjeessä askeleen *poispäin* „Golos Sotsial-Demokrata” lehdestä...”.

Ilmestyy Plehanovin „Dnevnik”. Sen kirjoittaja osoittaa likvidaattoruusaatteiden *koko sisällön* artikkelista, joka on julkaistu ilman mitään toimituksen varausta (ja vieläpä artikkelista, jossa esitetään aivan samoja katsantokantoja, kuin ovat toimituksenkin katsantokannat) „Golosin” 15. numerossa. Plehanov siteeraa tällöin viipurinpuolelaisten kirjettä ja sanoo: „Tämä kirje osoittaa meille, kuinka sellaiset henkilöt, jotka ovat lähteneet pois puolueestamme esittäen tekosyyksi „uuden” työn, toisinaan vaikuttavat laajoihin työväenjärjestöihin” („Dnevnikin” 10. sivu). Se on juuri se „tekosyy”, jonka „Golos” on aina esittänyt! „Tuollainen vaikutus”, jatkaa Plehanov, „ei ole suinkaan sosialidemokraattista vaikutusta; tuo vaikutus on hengeltään aivan vihamielistä sosialidemokratialle” (s. 11).

Plehanov siis siteeraa viipurinpuolelaisten kirjettä „Golos Sotsial-Demokrata” julkaisun 15. numeroa *vastaan*. Kysymme lukijalta, *kuka sitten todellisuudessa „teeskentelee”?* „Teeskentelikö” „Proletari” syyttäessään „Golosia” likvidaattoruudesta, vai *teeskentelikö* „Golos” kieltäessään kaiken yhteytensä likvidaattoruuteen?

„Golosin” toimitus on saatu kiinni *kirjallisesta epärehellisyydestä*, sen on paljastanut äskeinen toimituksen jäsen Plehanov.

Mutta siinä ei ole vielä läheskään kaikki.

„Golosin” 15. numerosta (kesäkuu 1909), artikkelista, jonka on allekirjoittanut *F. Dan*, löydämme lausunnon, että puolueyhmiin kuulumattomuuden maine varjelee „Pravdaa”⁵ „typeriltä ja ilmeisen epärehellisiltä syytöksiltä likvidaattoruudesta” (s. 12). Vahvemmin ei voida sanoa. On vaikea saada kasvoilleen tuon ylevämpää, tuon jalompaa suuttumuksen ilmettä sen johdosta, että „Golosia” syytetään likvidaattoruudesta.

Ilmestyy Plehanovin „Dnevnik”. Kirjoittaja osoittaa „Golosin” 15. numeron eräästä artikkelista likvidaattoruusaatteiden *koko sisällön* ja sanoo näitä aatteita kannattavista menshevikeistä: „Miksi pitää loukkaantua siitä, että

moititaan likvidaattoruudesta, kun kerran todellisuudessa sinussa on tuota vikaa hyvinkin paljon?" (s. 5). „Toveri S:ää 6" („Golosin" 15. numerossa julkaistun ja Plehanovin käsittelemän artikkelin kirjoittajaa) „ei ainoastaan voida, vaan pitääkin syyttää likvidaattoruudesta, sillä se suunnitelma, jota hän kirjeessään esittelee ja puolustaa, ei tosiaankaan ole mitään muuta kuin puolueemme likvidoinnin suunnitelma" („Dnevnik", s. 6). Ja tämä tov. S. puhuu artikkelissaan suoraan olevansa solidaarinen „Kaukasian edustajistolle", s.o. „Golosin" toimitukselle, jolla, kuten tunnettua, oli tässä edustajistossa kaksi valtakirjaa kolmesta.

Plehanov jatkaa:

„Tässä täytyy valita: *joko* likvidaattoruus *tahi* taistelu sitä vastaan. Kolmatta mahdollisuutta ei ole. Näin sanoesani tarkoitan tietysti sellaisia tovereita, jotka eivät valvo henkilökohtaisia etujaan, vaan yhteisen asiamme etuja. Niille, jotka valvovat henkilökohtaisia etujaan; niille, jotka ajattelevat vain vallankumouksellista virkakiipeilyään,— onhan sellaista kiipeilyä olemassa! — niille tietenkin on olemassa kolmaskin ulospääsy. Tämän kaliiperin suuret ja pienet miehet voivat ja heidän täytyykin nykyään luovia likvidaattoruus- ja antilikvidaattoruusvirtauksen välillä; nykyoloissa heidän täytyy kaikin mokomin kierrellä suoran vastauksen antamista kysymykseen, onko taisteltava likvidaattoruutta vastaan; heidän täytyy vältellä tuota vastausta „turvautuen tyhjiin vertauskuviin ja hypoteeseihin", sillä eihän vielä tiedetä, kumpi virtaus pääsee voitolle — likvidaattorien vaiko antilikvidaattorien virtaus,— mutta näiden viisaiden diplomaattien tekee mieli olla joka tapauksessa läsnä juhliissa: he haluavat hinnalla millä hyvänsä olla voittajien puolella. Toistan, tällaisille henkilöille on olemassa kolmaskin ulospääsy. Mutta tov. S. lienee kansani samaa mieltä, kun sanon, etteivät nämä ole oikeaa väkeä, vaan ainoastaan „sätkynukkeja". Heistä ei kannata puhua: he ovat synnynnäisiä opportunisteja; heidän miilauselmanaan on: — „mitä suvaitsette?" " („Dnevnik", ss. 7—8).

Tällaisesta sanotaan: hieno vihjaus... karkeaan asiaan. Viides, viimeinen näytös, ensimmäinen kohtaus. Näyttämöllä ovat „Golosin" toimittajat, kaikki, paitsi yhtä. Toimittaja N. N., kääntyen yleisön puoleen erikoisen ylevin ilmein:

„meitä vastaan tehdyt syytökset likvidaattoruudesta eivät ole ainoastaan typeriä, vaan ne ovat *ilmeisen epärehellisiä*”.

Toinen kohtaus. Samat ja „hän”, „Golosin” toimittaja, joka vastikään erosi onnellisesti toimituksesta ⁷ (ei ole huomauttavinaan ketään toimittajia ja puhuu kääntyen toimitukselle solidaarisen avustajan, S:n puoleen): „Joko likvidaattoruus tahi taistelu sitä vastaan. Kolmas ulospääsy on vain vallankumouksellisilla virkakiipeilijöillä, jotka luovivat, välttelevät suoran vastauksen antamista, odottelevat, kumpi pääsee voitolle. Tov. S. lienee kanssani samaa mieltä siitä, etteivät nämä ole oikeaa väkeä, vaan sätkynukkeja. Heistä ei kannata puhua: he ovat synnynnäisiä opportunisteja; heidän mielilauselmanaan on — „mitä suvaitsette””.

Kunhan eletään, niin sittenpä hän nähdään, onko „tov. S.”, kollektiivis-menshevistinen tov. S., todellakin samaa mieltä Plehanovin kanssa vai katsooko hän paremmaksi säilyttää itselleen johtajiksi joitakin sätkynukkeja ja synnynnäisiä opportunisteja. Erään asian voimme sanoa varmuudella jo nyt: jos Plehanov ja Potresov (Plehanovin lausunnon mukaan „vakaumuksellinen likvidaattori”, „Dnevnikin” 19. sivu) sekä „sätkynuket” mielilauselmineen „mitä suvaitsette?” selittäisivät täydellisesti katsantokantansa menshevikkityöläisille, niin tuskinpa näiden keskuudesta löytyy sadasta *yhteensä* kymmentäkään, jotka *kannattaisivat* Potresovia tai *kannattaisivat* „mitä suvaitsette”-kannan edustajia. Siitä voi mennä takuuseen. Plehanovin kirjoitus on riittävä loitontamaan menshevikkityöläiset sekä Potresovista että „mitä suvaitsette”-kannan edustajista. Meidän tehtävänämme on pitää huoli siitä, että menshevikkityöläiset, varsinkin ne, jotka eivät juuri ole alttiita vastaanottamaan bolshevikkien propagandaa, *tutustuisivat* täydellisesti Plehanovin „Dnevnikin” 9. numeroon. Meidän tehtävänämme on pitää huoli siitä, että menshevikkityöläiset ryhtyvät nyt vakavasti ottamaan selville toisaalta Plehanovin ja toisaalta Potresovin ja „mitä suvaitsette”-kannan edustajain välisen erimielisyyden *aatteellisia perusteita*.

Tästä erikoisen tärkeästä kysymyksestä Plehanov antaa „Dnevnikin” 9. numerossa myös erittäin tärkeää aineistoa, mutta se ei ole läheskään, ei läheskään riittävää. „Eläköön „yleinen rajankäynti!””, huudahtaa Plehanov

tervehtien sitä, kun bolshevikit tekevät rajat selviksi anarko-syndikalistien kanssa (niin Plehanov nimittää otzovistejamme, ultimatistejamme ja jumalanrakentajiamme), ja sanoo, että „meidän, menshevikkien, pitää tehdä rajat selviksi likvidaattorien suhteen” („Dnevnikin” 18. sivu). Luonnollisesti me, bolshevikit, jotka olemme itsellämme jo vetäneet yleisrajan, yhdymme kaikesta sydämestämme tähän vaatimukseen yleisen rajankäynnin suorittamisesta menshevistisen puolueryhmän sisällä. Tulemme kärsimättömästi odottamaan tätä menshevikkien yleistä rajankäyntiä. Me katsomme, missä heidän yleisrajansa tulee kulkemaan. Katsomme, onko se todella oleva yleisraja.

Menshevikkien keskuudessa likvidaattoruuden takia tapahtuneen jakaantumisen Plehanov kuvaa organisaatiokysymyksessä tapahtuneeksi jakaantumiseksi. Mutta samalla hän esittää aineistoa, joka osoittaa, ettei asia rajoitu lähimainkaan organisaatiokysymykseen. Plehanov vetää toistaiseksi kaksi rajaviivaa, joista kumpikaan ei vielä ansaitse yleisrajan nimeä. Ensimmäinen rajaviiva erottaa Plehanovin jyrkästi Potresovista, toinen erottaa hänet, muttei jyrkästi, „ryhmädiplomaateista”, sätkynukeista ja synnynnäisistä opportunisteista. Potresovista Plehanov sanoo, että hän „esiintyi vakaumuksellisena likvidaattorina” jo syksyllä vuonna 1907. Mutta ei siinä kylliksi. Paitsi tätä Potresovin suullista lausuntoa organisaatiokysymyksestä Plehanov viittaa tunnettuun menshevikkien kollektiiviseen teokseen „Yhteiskunnallinen liike Venäjällä XX vuosisadan alussa” ja sanoo, että hän, Plehanov, erosi tämän kokoelman toimituksesta, koska Potresovin kirjoitus oli sellainen (vieläpä niiden korjausten ja uudestaan muokkaamisten jälkeenkin, jotka Plehanov vaati tehtäväksi ja jotka tehtiin Danin ja Martovin välityksellä), ettei Plehanov voinut sitä hyväksyä. „Sain täyden varmuuden siitä, ettei Potresovin kirjoitusta voida korjata” (s. 20). „Minä näin”, kirjoittaa hän „Dnevnikissä”, „että se likvidaattoruusajatus, jonka Potresov lausui Mannheimissä, on syöpynyt lujasti hänen päähänsä ja että hän on kokonaan kadottanut kyvyn tarkastella yhteiskunnallista elämää — sen nykyisyyden ja menneisyyden kannalta — vallankumousmiehen silmillä” (ss. 19—20). „Minä en ole Potresovin toveri... minun ja Potresovin tiet erkanevat” (s. 20).

Tässä ei enää lainkaan ole puhe nykyisistä organisaatiokysymyksistä, joita Potresov ei kirjoituksessaan kosketellut eikä voinutkaan kosketella. Puhe on *sosialidemokratian tärkeimmistä ohjelma- ja taktiikka-aatteista*, jotka „likvidoidaan” menshevikkien — *Martovin, Maslovin ja Potresovin kollektiivisesti* toimittamassa *kollektiivisessä* menshevistisessä „teoksessa”.

Todella yleisen rajan vetämiseksi *tähän* ei riitä pesäeron tekeminen Potresovista ja „hieno” viittaus „mitä suvaitsette”-sankareihin. Sitä varten on *osoitettava perusteellisesti*, nimenomaan missä asiassa, nimenomaan milloin, nimenomaan miksi ja miten „Potresov on kadottanut kyvyn tarkastella yhteiskunnallista elämää vallankumousmiehen silmillä”. Likvidaattoruus — sanoo Plehanov — johtaa „mitä häpeällisimmän opportunistin suohon” (s. 12). „Uusi viini muuttuu heillä (likvidaattoreilla) happameksi liemeksi, joka kelpaa vain pikkuporvarillisen etikan valmistukseen” (s. 12). Likvidaattoruus „helpottaa pikkuporvarillisten tendenssien tunkeutumista proletaariseen ympäristöön” (s. 14). „Olen monta kertaa ryhtynyt todistelemaan vaikutusvaltaisille menshevikkitovereille, että he tekevät suuren virheen ollessaan aika ajoin valmiit kulkemaan käsi kädessä sellaisten herrojen kanssa, jotka haiskahtavat enemmän tai vähemmän opportunistilta” (s. 15). „Likvidaattoruus kulkee suoraan tietä opportunistin ja sosialidemokratialle vihamielisten pikkuporvarillisten pyrkimysten suohon, josta ei pääse pois” (s. 16). Verratkaa toisiinsa kaikkia näitä Plehanovin lausuntoja ja Potresovin tunnustamista vakaumukselliseksi likvidaattoriksi. On aivan selvää, että Plehanov on kuvannut Potresovin (pitäisi oikeastaan sanoa: Plehanov on hänet nyt tunnustanut) *pikkuporvarilliseksi opportunistidemokraatiksi*. On aivan selvää, että mikäli puolueyhmän kaikkien vaikutusvaltaisimpien kirjoittajain (paitsi Plehanovin) edustama menshevismi *osallistuu* tähän potresovilaisuuteen („Yhteiskunnallisessa liikkeessä”), *sikäli* Plehanov on nyt tunnustanut menshevismän *pikkuporvarilliseksi opportunistiseksi virtaukseksi*. Koska menshevismi puolueyhmänä hellittelee Potresovia ja varjelee häntä, on Plehanov nyt tunnustanut menshevismän *pikkuporvarilliseksi opportunistiseksi ryhmäksi*.

Johtopäätös on selvä: jos Plehanov jää yksinäiseksi, ellei hän voi ryhmittää ympärilleen menshevikkijoukkoa tahi

vaikkapa huomattavaa osaa menshevikeistä, ellei hän voi paljastaa kaikille menshevikkityöläisille tuon pikkuporvarillisen opportunistin kaikkia juuria ja ilmentymiä, niin silloin meidän arviomme menshevismistä saa varmistuksen menshevikiltä, joka on teoreettisesti huomattavin ja joka vei menshevikit kaikkein pisimmälle vuosien 1906—1907 taktiikassa.

Kunhan eletään, niin sittenpäähän nähdään, *pystyykö* Plehanovin julistama „vallankumouksellinen menshevismi” käymään taistelua koko sitä aatepiiriä vastaan, joka on synnyttänyt Potresovin ja likvidaattoruuden.

Puhuessaan bolshevikkien yleisestä rajankäynnistä Plehanov vertaa bolshevistisia marxilaisia, sosialidemokraatteja, Gogolin Osipiin, joka keräsi kaikenlaista rojua, jokaisen narunpätkän (aina empiriokritisismiin ja jumalanrakentamiseen saakka). Nyt on bolshevistinen Osip — naljailee Plehanov — alkanut „levittää aluetta ympärillään”, karkottaa antimarxilaisia, heitellä pois „narunpätkiä” ja muuta rojua.

Plehanovin leikinlasku ei koske leikinasiaa, vaan Venäjän sosialidemokratian mitä tärkeintä peruskysymystä: *kumpi* suunta siinä on ollut *eniten* hyödyksi rojulle, „narunpätkälle”, s.o. hyödyksi *porvarillis-demokraattisille* vaikutteille proletariaatin keskuudessa. Puolueyhmienvälisten kiistojen kaikki „hienoudet”, kaikki pitkäilliset vaiheet taistelussa erilaisista päätöslauselmista, tunnuksista j.n.e. — koko tuo „ryhmäkuntalaisuus” (jota nykyään niin usein tuomitaan pelkillä huudoilla „ryhmäkuntalaisuutta” vastaan, huudoilla, jotka *eniten kannustavat periaatteettomuuteen*), — koko tuo „ryhmäkuntalaisuus” pyörii Venäjän sosialidemokratian tuon mitä tärkeimmän peruskysymyksen ympärillä: kumpi suunta siinä on *eniten* antanut myöten porvarillis-demokraattisille vaikutteille (jotka suuremmassa tai pienemmässä määrässä, pitemmän tai lyhyemmän ajan kuluessa ovat kiertämättömiä porvarillisen vallankumouksen oloissa Venäjällä, samoin kuin nämä vaikutteet ovat kiertämättömiä missä kapitalistisessa maassa tahansa). Jokaiseen sosialidemokratian suuntaan liittyy kiertämättä milloin suurempi milloin pienempi määrä aineksia, jotka eivät ole puhtaasti proletaarisia, vaan puoliproletaarisia, puolittain pikkuporvarillisia: kysymys on siitä, *kumpi suunta* vähiten alistuu niille, nopeimmin vapautuu niistä,

menestyksellisimmin taistelee niitä vastaan. Se juuri onkin kysymys sosialistisesta, proletaarisesta, marxilaisesta „Osipista” liberaaliseen tai anarkistiseen, pikkuporvarilliseen, marxilaisvastaiseen „narunpätkään” suhtautumisessa.

Bolshevistinen marxilaisuus — sanoo Plehanov — on „enemmän tai vähemmän ahtaasti ja puisevasti ymmärrettyä marxilaisuutta”. Menshevistinen on kai „enemmän tai vähemmän laveaa ja hiottua”. Katsokaa vallankumouksen tuloksia, niitä tuloksia, jotka on antanut sosialidemokraattisen liikkeen historia *kuudessa* vuodessa (1903—1909), ja millaisissa *kuudessa* vuodessa! Bolshevistiset „Osipit” ovat jo vetäneet „yleisrajan” ja „osoittaneet ovea” bolshevistiselle pikkuporvarilliselle „narunpätkälle”, joka nyt ruikuttaa, että se on „heitetty ulos” ja „syrjäytetty”.

Menshevistinen „Osip” on osoittautunut yksinäiseksi, sekä virallisesta menshevistisestä toimituksesta että mitä tärkeimmän menshevistisen teoksen kollektiivisesta toimituksesta eronneeksi, yksinäiseksi protestojaksi sitä „pikkuporvarillista opportunistia” ja likvidaattoruutta vastaan, joka on vallalla *kummassakin* toimituksessa. Menshevistinen „Osip” on joutunut menshevistisen „narunpätkän” *kietomaksi*. Ei hän ole sitä korjannut, vaan se on korjannut hänet. Ei hän ole sitä voittanut, vaan se on voittanut hänet.

Sanokaa, lukija, pitäisittekö te parempana joutua bolshevistisen vaiko menshevistisen „Osipin” asemaan? Sanokaa, sekö marxilaisuus työväenliikkeen historiassa on „ahdasta ja puisevaa”, joka on lujimmin sidottu proletaariin järjestöihin ja joka selviytyy parhaiten pikkuporvarillisesta „narunpätkästä”?

„Proletari” № 47—48,
syyskuun 5 (18) pnä 1909

Julkaistaan „Proletari” lehdessä
tekstin mukaan